

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3236/2023. (VI. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó, dr. Schanda Balázs és dr. Sulyok Tamás* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 10/A. § (2) bekezdése valamint a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.382/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Orgován István ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) bekezdése és 28. cikke sérelmére hivatkozással elsődlegesen – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján – a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 10/A. § (2) bekezdése, másodlagosan – az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján – a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.382/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján az Egri Törvényszék 12.P.20.043/2019/14. számú ítéletére kiterjedő hatállyal.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadvány és a bíróságok által hozott határozatok alapján a következőképpen foglalható össze.
- [4] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló, közgyűlési határozatok hatályon kívül helyezése iránt indított peres eljárásban, az indítványozó természetes személy I. rendű felperesként vett részt.
- [5] Az indítványozó tagja volt egy vadásztársaságnak, amely több, az indítványozó által vitatott közgyűlési határozatot hozott: Kiemelendő, hogy többek között a 6/2016. (XII. 03.) számú határozatával kizárta az indítványozót a vadásztársaság tagjai köréből. Az indítványozó keresetet terjesztett elő a közgyűlési határozatok hatályon kívül helyezése és végrehajtásuk felfüggesztése iránt.
- [6] Az első fokon eljáró Egri Törvényszék végzéseivel több pert egyesített, amelyek tárgya az alperes vadásztársaság közgyűlési határozatainak hatályon kívül helyezése volt.
- [7] Az elsőfokú eljárás során az alperes által hozott fegyelmi határozatok alapján a tagok sorából a felpereseket kizáró határozatok végrehajtását az Egri Törvényszék a P.21.064/2016/6., illetve 11. sorszámú végzésével felfüggesztette.
- [8] A 2017. május 3. napján megtartott folytatólagos tárgyaláson a felek közös kérelme alapján meghozott végzésével a bíróság megállapította az eljárás szünetelését. A szünetelő eljárás folytatását a felperesek kérték, a polgári ügy ezt követően az Egri Törvényszéken 2.P.20.382./2017/1. szám alatt 2017. június hó 28. napján került iktatásra.
- [9] A vadásztársaság 2017. május 31-i közgyűlésén újabb határozatokat hozott, amely határozatok ellen az indítványozó újabb keresetet terjesztett elő. Ezt az ügyet is az első fokon eljáró bíróság a korábban már folyamatban lévő perrel egyesítette.
- [10] Az alperes a 2017. szeptember 17-i közgyűlésén a felpereseket ismételt fegyelmi eljárás során hozott határozattal kizárás fegyelmi büntetéssel sújtották. A határozattal szemben a II. rendű felperes nem fordult bírósághoz, nem kérte annak felülvizsgálatát, míg ezen határozat ellen az indítványozó keresetlevelet terjesztett elő, amelyet a bíróság 2017. november 22. napján jogerőre emelkedett végzésével idézés kibocsátása nélkül elutasított.
- [11] Az indítványozó a törvényi 30 napos határidőn belül keresetlevelet ismételt már nem terjesztett elő.

- [12] Az időközben még folyamatban lévő egyesített perben – összegezve – a felperesek keresetlevelükben az alperes 2016. november 24-i és 2016. december 3-i közgyűlésein hozott valamennyi határozat hatályon kívül helyezését kérték, továbbá az I. rendű felperes a 2017. május 31-i közgyűlés valamennyi határozatának hatályon kívül helyezését kérte. Tehát, más kereseti kérelmek mellett, a vadásztársaság tagjai közül az indítványozót kizáró az első alperesi határozat ellen folyamatban volt perben az elsőfokon eljáró Egri Törvényszék 12.P.20.043/2019/14. számú 2019. június 27. napján kelt ítélete az I. és II. rendű felperes keresetét elutasította.
- [13] Az első fokú ítélet ellen az indítványozó (I. rendű felperes) fellebbezést terjesztett elő. A másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.382/2019/4. számú, 2020. január 16. napján kelt, tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és a pert megszüntette.
- [14] A másodfokú bíróság végzése indokolásában rámutatott, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:35. §-a értelmében a jogi személy szervei által hozott határozat ellen annak bírósági felülvizsgálata iránt a tag terjeszthet elő keresetlevelet, azaz neki van erre kereshetőségi joga, perbeli legitimációja.
- [15] Az indokolás alapján fontos tényállási elem, hogy az alperes által hozott fegyelmi határozatok alapján a tagok sorából a felpereseket kizáró határozatok végrehajtását az elsőfokú eljárás során az Egri Törvényszék végzésével felfüggesztette.
- [16] Ennek eredményeként a felperesek tagsági viszonya helyreállt.
- [17] Az első fokú bíróság ítélete indokolásában rögzítette azt is, hogy a jogi egyetemi végzettséggel rendelkező I. és II. rendű felperes az őket a vadásztársaságból kizáró közgyűlési határozat végrehajtásának a felfüggesztését követően gyakorolni kívánta a vadásztársasági jogait, azonban az alperes 2017. szeptember 17-i közgyűlésén a felpereseket a vadásztársaságból ismételtelen kizárta.
- [18] Az alperesi vadásztársaság közgyűlése által meghozott ezen fegyelmi határozatok rendelkező része azt a megállapítást tartalmazta, hogy a közgyűlés által a 2016. december 3. napján megtartott közgyűlésen meghozott 6/2016. (XII. 03.) számú és 7/2016. (XII. 03.) számú fegyelmi határozatot hatályában fenntartotta, illetve azt megerősítette.
- [19] Az I. és II. rendű felperes ismételt kizárására a vadásztársaságból azt követően került sor, hogy a vadásztársaság ismételt fegyelmi eljárást indított velük szemben, és az alperesi vadásztársaság fegyelmi bizottsága ismételt ülést tartott 2017. július 17. napján.
- [20] Az ismételt kizárását kimondó közgyűlési határozattal ellen az indítványozó keresetlevelet terjesztett elő, amelyet az Egri Törvényszék 2017. október 26. napján meghozott 27.P.20.531/2017/2. számú, 2017. november 22. napján jogerőre emelkedett végzésével a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 124. § (2) bekezdés a)–b) és c) pontjai alapján a meghatalmazás, az illeték illetőleg a határozott kereseti kérelem hiányára tekintettel, idézés kibocsátása nélkül elutasított, és az indítványozó a törvényi 30 napos határidőn belül keresetlevelet ismételtelen már nem terjesztett elő.
- [21] E határozatok eredményeként tehát a felperesek tagsági viszonya megszűnt.
- [22] A másodfokú bíróság végzése indokolásában kifejtette, hogy a Ptké. 10/A. § (2) bekezdése szerint „a Ptk. 3:35. §-a alkalmazásában a keresetindításra vagy a jogi személy határozata ellen benyújtott kereset tárgyában meghozott ítélet elleni felülvizsgálat kezdeményezésére való jogosultságnak, kereshetőségi jognak, illetve perbeli legitimációnak (a továbbiakban: keresetindítási jog) a per során folyamatosan a per befejezéséig – ide értve e rendkívüli jogorvoslatot is – fent kell állnia. Ha a keresetindítási jogot megalapozó jogviszonyban bekövetkezett változás folytán – a jogutódlás esetét kivéve – a keresetindítási jog megszűnik, a bíróság a pert megszünteti. Ha a pert a másodfokú bíróság vagy a felülvizsgálat során a Kúria szünteti meg, a másodfokú bíróság, illetve a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét, illetve a jogerős ítéletet végzéssel teljes egészében vagy abban a részében, amelyre a megszüntetés oka fennáll, hatályon kívül helyezi.”
- [23] A másodfokú bíróság rámutatott, hogy e törvényszakas indokolása szerint „a keresetindítási jog, mint anyagi jogosultság a tagsági vagy egyéb, a jogi személlyel összefüggő jogviszonyhoz kapcsolódik. Ekként egyértelmű, hogy amennyiben ez a jogviszony időközben megszűnik, nemcsak a keresetindítási jog, hanem a perbeli legitimáció is megszűnik, tehát a keresetindítási jog körülményeiben a per folyamán bekövetkezett változásokkal (például: a rendes tagsági jogviszony megszűnése) megszűnik az a jogos érdek is, amelyre tekintettel a fél a pert megindíthatta.”
- [24] Erre tekintettel az ítéltábla a pert a Ptké. 10/A. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó a régi Pp. 251. § (1) bekezdése alapján – a régi Pp. 157. § a) pontjára, 130. (1) bekezdés g) pontjára utalással – megszüntette.

- [25] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be, majd a főtítkár hiánypótlási felhívása alapján kiegészítette az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszát, amelyben az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) bekezdése és 28. cikke sérelmére hivatkozott.
- [26] Az indítvány részletes indokolása szerint ugyanakkor a kérelem alapja az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme.
- [27] Az indítványozó kifejtette, hogy a Ptké. 10/A. § (2) bekezdése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése ütköző alaptörvény-ellenes volta alapján állt elő az a helyzet, hogy a tagot a többi tag egymás után többször is kizárta. Arra vonatkozóan ugyanis nincs jogszabályi tilalom, hogy a közgyűlés a tagot újból ne zárhatná ki. Továbbá arra nézve sincs tilalom, hogy az egyesület milyen gyakran tartson közgyűlést, ezért akár havonta megtartott közgyűlésen is kizárható a tag.
- [28] Ráadásul az alapszabályzat olyan felhatalmazást tartalmazhat, hogy a tag részére elektronikusan küldött küldemény hatályosnak minősül.
- [29] Az Egri Törvényszék 12.P.20.043/2019/14. számú ítéletének 15. oldalán a 7. és a 10. bekezdés részletesen ismerteti, hogy az alperesnek az alapszabályzat III. fejezete 18. pontja alapján felhatalmazása volt arra, hogy a közgyűlési meghívót a tagok részére elektronikusan juttassa el.
- [30] Az indítványozó szerint, a fentiek miatt előállhat az a helyzet, hogy a kizárás nem jut a tag tudomására, és csak a peres eljárás során derül ki, hogy a legutolsó kizárással kapcsolatos határozattal szembeni keresetindítási határidő letelt, és a bíróság a határidőben benyújtott keresetlevéllel közgyűlési határozat hatályon kívül helyezése érdekében kezdeményezett peres eljárást, a későbbi kizárás 60 napos határidejének elmulasztására tekintettel, figyelemmel az alapszabály kézbesítésével kapcsolatos rendelkezésére, a Ptké. 10/A. § (2) bekezdésére tekintettel megszünteti.
- [31] Az indítványozó álláspontja szerint a sérelmezett jogszabályi rendelkezés sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és nem szolgál a józan észnek és a közjónak megfelelő célt, hiszen a perbeli legitimitációt a visszaélészerű joggyakorlás eredményeként a féltől megvonja.
- [32] Az indítványozó álláspontja szerint a jelen alkotmányjogi panasszal támadott jogszabályi rendelkezés abban az esetben felelne meg az Alaptörvény 28. cikkében foglalt követelménynek, amennyiben megfelelő garanciát nyújtana a kizárással érintett tag számára, csakhogy a jogszabály a perbeli legitimitáció megvonásával a garanciát vonja el a tagtól.
- [33] Az indítványozó továbbá utalt az Abtv. 46. § (3) bekezdésére hivatkozással arra is, hogy az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában határozattal megállapíthatja azokat az Alaptörvény szabályozásából eredő, és az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeknek a vizsgált, illetve a bírósági eljárásban alkalmazandó jogszabály alkalmazásának meg kell felelnie. E vonatkozásban hivatkozott a 34/2013. (XI. 22.) AB határozatra, amelynek 55. pontjában írottak szerint az Alkotmánybíróság megerősíti a 8/2013. (III. 1.) AB határozatában rögzítetteket, amelyek értelmében az alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásokban kiemelt feladatnak tekinti, hogy a jogszabályok olyan értelmezését fogadja el, amely összhangban áll az Alaptörvényben biztosított jogok érvényesülésével (Indokolás [54]).
- [34] Az indítványozó a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.382/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése ütköző volta alapján indokolta.
- [35] Az indítványozó idézte a Ptk. 1:1. §-át és 1:2. §-a (1) bekezdését:
„1:1. § [A törvény hatálya]
E törvény a mellérendeltség és egyenjogúság elve szerint szabályozza a személyek alapvető vagyoni és személyi viszonyait.
1:2. § [Értelmezési alapelv]
(1) E törvény rendelkezéseit Magyarország alkotmányos rendjével összhangban kell értelmezni.”
- [36] Az indítványozó korábbi alkotmánybírósági határozatokra is hivatkozott alkotmányjogi panaszában. Így különösen rámutatott, hogy az Alkotmánybíróság a 23/2018. (XII. 28.) AB határozatban kifejtette, hogy „az Alaptörvény 28. cikke és a XXVIII. cikk (1) bekezdése természetes fogalmi egységet alkotnak. A jogértelmezés Alaptörvényben rögzített elveinek betartása minden kétséget kizáróan részét képezi a tisztességes bírósági eljárásban megvalósuló jogértelmezéssel szembe állított minimális alkotmányos követelménynek” (Indokolás [26]).
- [37] Az indítványozót azonos indokok alapján kizáró közgyűlési határozatok, különös figyelemmel a 2018. január 30-án megtartott bírósági tárgyaláson elhangzott tanúvallomásokra, az alperes vadásztársaság az elsőfokú eljárás során hivatkozott joggal való visszaélést valósította meg – rögzítette álláspontját az indítványozó.

- [38] Az indítványozó kifejtette, hogy az indítványozót ismételten azért zárták ki a vadásztársaságból, mert a bíróság a kizáró határozat végrehajtását felfüggesztette, ezért az indítványozó kizárása egyrészt ebből az okból, másrészt – álláspontja szerint – a többször azonos indokkal történő kizárás okán a Ptk. 1:5. § (1) bekezdésébe foglalt joggal való visszaélés tilalmába ütközik.
- [39] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági eljárás követelményébe ütközik a másodfokú bíróság végzése, mivel – a meggyőződése szerint – a joggal való visszaélés tilalmába ütközően hozott kizárást kimondó határozatok „jogsértőek” voltak, de e határozatokra tekintettel a bíróság a tagsági jogviszony megszűnése miatt a keresetindítási jog megszűnését állapította meg, és emiatt a pert megszüntette.
- [40] Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság elsődlegesen állapítsa meg, hogy a jelen ügyben alkalmazott Ptké. 10/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenes, és a jelen kérelem alapjául szolgáló eljárásban ezen alkalmazott jogszabályok alkalmazását zárja ki. Kérte továbbá, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság a hivatkozott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét nem tartaná megállapíthatónak, akkor adjon helyt az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszának és a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.382/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességét állapítsa meg és semmisítse azt meg, az Egri Törvényszék 12.P.20.043/2019/14. számú ítéletére kiterjedő hatállyal.
- [41] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [42] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [43] Az alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó hivatkozást tartalmaz.
- [44] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontjára [Abtv. 26. § (1) bekezdés] és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára [Abtv. 27. § (1) bekezdés] alapította.
- [45] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. § (1) bekezdésére hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [46] A Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.382/2019/4. számú végzését 2020. február 5. napján elektronikus úton kézbesítették az indítványozó jogi képviselőjének. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2020. április 2. napján nyújtotta be elektronikus úton az elsőfokon eljáró bíróságra.
- [47] Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.382/2019/4. számú végzésével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [48] Az indítvány az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pontjának és a 27. § (1) bekezdés b) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [49] 3.2. Az indítványozó a bírósági eljárásban félként részt vett. Az indítványozó jogosultnak tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben nyújtotta be az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszát.
- [50] 3.3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszt az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet nyújthat be. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó, – aki a peres eljárásban félként vett részt, így érintettnek minősül – tekintetében a Ptké. 10/A. § (2) bekezdésében foglalt jogszabályi rendelkezéseket az eljáró bíróságok alkalmazták.
- [51] Az Abtv. 27. § (2) bekezdése értelmében jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, a) aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt; b) akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz; vagy c) akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed.

- [52] 3.4. Az Alkotmánybíróság az indítványnak az Abtv. tárgyi hatályra vonatkozó rendelkezéseinek történő megfelelését vizsgálta.
- [53] Az Alkotmánybíróság e tekintetben elsőként az indítványnak a Ptké. 10/A. § (2) bekezdésében foglalt jogszabályi rendelkezéseket sérelmező eleme befogadhatóságát vizsgálta. Az Alkotmánybíróság korábbi határozatában kimondta: „Az Abtv. 26. §-ára alapított alkotmányjogi panasz – az Abtv. 27. §-ában szabályozott alkotmányjogi panasszal ellentétben – nem kifejezett előfeltétele az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés. [...] {lásd például: 3057/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]}.
- [54] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a] pont első fordulata].
- [55] Az eljárást megszüntető jogerős végzés a bírósági eljárást befejező egyéb döntés.
- [56] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó által támadott végzés a tárgyi hatály szempontjából megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott feltételnek.
- [57] 3.5. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése a) pontja és a 27. § (1) bekezdés a) pont első fordulata értelmében az alkotmányjogi panasz előterjesztésének feltétele az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogának sérelme.
- [58] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi.
- [59] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése b) pontja szerint a kérelem határozott, ha egyértelműen megjelöli az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét.
- [60] Az Alaptörvény R) cikkének (2) bekezdése, valamint a 28. cikke nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot. Erre tekintettel nem volt helye az utalt indítványi elemek érdemi vizsgálatának [3226/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [61] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme az Abtv. 52. § (1b) bekezdése b) pontjában írott feltételnek – az ismertetett vonatkozásokban – nem felel meg.
- [62] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Ptké. 10/A. § (2) bekezdése és az ítéletábra támadott végzése tekintetében a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában megjelölte az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét.
- [63] 4. Az Alkotmánybíróság tehát a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényben előírt további feltételeinek való megfelelést.
- [64] Az Abtv. 52. § (4) bekezdése alapján az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia.
- [65] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vesz fel.
- [66] 4.1. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az indítványozó panaszának az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozással a Ptké. 10/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett kérelmét vizsgálta.
- [67] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az ítéletábra az alkotmányjogi panasszal támadott döntésében a Ptké. 10/A. § (2) bekezdését alkalmazva, a régi Pp. 251. § (1) bekezdése alapján – a régi Pp. 157. § a) pontjára, 130. § (1) bekezdés g) pontjára utalással – a pert megszüntette.
- [68] Az indítványozó a támadott jogszabályi rendelkezéssel összefüggésben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét arra hivatkozással állította, hogy a panaszában sérelmezett jogszabályi rendelkezés sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és nem szolgál a józan észnek és a közjónak megfelelő célt, hiszen a perbeli legitimitációt a visszaélésszerű joggyakorlás eredményeként a féltől megvonja.
- [69] Az indítványozó panaszában kifejtette, hogy a Ptké. 10/A. § (2) bekezdése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése ütköző alaptörvény-ellenes volta alapján állt elő az a helyzet, hogy a tagot a többi tag egymás után többször is kizárta. Arra vonatkozóan ugyanis nincs jogszabályi tilalom, hogy a közgyűlés a tagot újból ne zárhatja ki. Továbbá arra nézve sincs tilalom, hogy az egyesület milyen gyakran tartson közgyűlést, ezért akár havonta megtartott közgyűlésen is kizárható a tag.

- [70] Az Alkotmánybíróság rámutat: az, hogy a tag többször egymás után kizárható lehet-e nem az indítványozó által hatályon kívül helyezni kért jogszabályi rendelkezés által szabályozható kérdés. Az indítványozó az Egri Törvényszék 2017. október 26. napján meghozott 27.P.20.531/2017/2. számú, 2017. november 22. napján jogerőre emelkedett a keresetlevelét idézés kibocsátása nélkül visszautasító végzés meghozatalát követően nem tette meg a szükséges jogi lépéseket ezen kereseti kérelemhez fűződő anyagi és eljárásjogi joghatások fenntartása érdekében a keresetlevél ismételt benyújtásával.
- [71] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az esetleges visszaélésszerű joggyakorlás megállapítását, és jogkövetkezményeinek a bírósági peres vagy nemperes eljárásokban történő levonását a bíróságok egyedi döntéseiken keresztül gyakorolják.
- [72] Az indítványozó azokat a bírósági döntéseket, amelyek a jogértelmezése szerinti következtetést nem tartalmazták, azaz a visszaélésszerű joggyakorlás megtörténtét nem mondták ki, alaptörvény-ellenesnek kíván minősíteni.
- [73] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdésére előterjesztett panaszja indokolása esetén is ténylegesen a 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett panaszát indokolta, így ezeket az érveit is a 27. § (1) bekezdésére hivatkozással előterjesztett kérelem indokolása körében értékelte.
- [74] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme az Abtv. 52. § (1b) bekezdése e) pontjában írott feltételnek – az ismertetett vonatkozásokban – nem felel meg.
- [75] 4.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszának a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.382/2019/4. számú végzése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozással állított alaptörvény-ellenességének megállapítására és a megsemmisítésére vonatkozó elemét vizsgálta.
- [76] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági eljárás követelményébe ütközik a másodfokú bíróság végzése, mivel – a panaszos meggyőződése szerint – a joggal való visszaélés tilalmába ütközően hozott kizárást kimondó határozatok „jogsértőek” voltak, de e határozatokra tekintettel a bíróság a tagsági jogviszony megszűnése miatt a keresetindítási jog megszűnését állapította meg, és emiatt a pert megszüntette.
- [77] Hivatkozott az indítványozó a 23/2018. (XII. 28.) AB határozat 26. pontjára, amelyben az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy „az Alaptörvény 28. cikke és a XXVIII. cikk (1) bekezdése természetes fogalmi egységet alkotnak. A jogértelmezés Alaptörvényben rögzített elveinek betartása minden kétséget kizáróan részét képezi a tisztességes bírósági eljárásban megvalósuló jogértelmezéssel szembe állított minimális alkotmányos követelménynek.”
- [78] Az indítványozó tehát a jogértelmezés Alaptörvényben rögzített elvei betartásának hiányát veti fel alkotmányjogi panaszában.
- [79] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy korábbi határozataiban az alkotmánybíróság már rámutatott: „Az önkényes bírói jogértelmezés sértheti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárásból való jogot. [...] Az Alkotmánybíróság azonban csak kivételesen, szigorú feltételek fennállása esetén állapítja meg a jogalkalmazói önkény fennállása miatt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét.” A jogértelmezési hiba *contra constitutionem* akkor válik önkényessé, ha a bíróság az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési szabályokat kifejezetten figyelmen kívül hagyja [23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [28], megerősíti pl. 3108/2023. (III. 14.) AB végzés, 3133/2023. (III. 14.) AB végzés].
- [80] Jelen ügyben az indítványozói érvelés a bírói önkény megvalósulását a Ptké. 10/A. § (2) bekezdése a másodfokon eljáró ítéltábla általi értelmezésére hivatkozással állította, azonban az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési szabályok figyelmen kívül hagyását a keresetindítási jog fennállásának a bíróságnak indítványozóétól eltérő értelmezésével kívánta igazolni. Az indítványozó – az alkotmányjogi panaszban ismertetett tényállás szerint is – mindegyik kizáró határozatot keresettel megtámadta. Az utolsó kizárást kimondó közgyűlési határozat ellen is az indítványozó keresetlevelet terjesztett elő, amelyet a bíróság 2017. november 22. napján jogerőre emelkedett végzésével idézés kibocsátása nélkül elutasított. Az indítványozó a törvényi 30 napos határidőn belül keresetlevelet ismételten már nem terjesztett elő.
- [81] Az Alkotmánybíróság jelen döntésében is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre [3381/2022. (X. 12.) AB határozat, Indokolás [13]].

- [82] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tartózkodik az indokolásban megjelenő érvek megalapozottságának vizsgálatától, mert a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárásjogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [lásd pl. 3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]].
- [83] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető a bírósági döntések felülbírálati fórumának, az alkotmányjogi panasszal kapcsolatos hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmén keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja.
- [84] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az Abtv. 27. §-ára hivatkozással indítványozó a bírói törvényértelmezés helyességét, valamint a bíróságok által mindezekből levont következtetéseit vitatja, azaz az alkotmányjogi panasz indokolása a számára kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját jelenti. Az indítvány azt célozza, hogy a bíróságok által eldöntött tény- és jogkérdéseket felülbírálati bíróságként vizsgálja felül az Alkotmánybíróság, és a támadott döntésektől eltérően értékeli.
- [85] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz indokolása ebben a vonatkozásban is az indítványozó számára kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját jelenti.
- [86] A bírósági határozatokkal kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d*) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor” [lásd például: 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [87] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel. Ezen alternatív feltételek bármelyikének megléte indokot ad a befogadásra.
- [88] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek, mert az indítványozó egyértelműen az ítélőtábla jogértelmezését tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [89] A fentiekre tekintettel az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában meghatározott törvényi feltételek egyikének sem felel meg.
- [90] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, illetve amely a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezések, bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességét vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokoltá tenné.
- [91] 5. Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az Abtv. 46. § (3) bekezdése szerinti alkotmányos követelményt az egyes hatáskörei gyakorlása során hivatalból állapítja meg, erre irányuló indítványt az indítványozó nem terjeszthet elő.
- [92] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) bekezdése *b*) és *e*) pontjaiban továbbá a 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. május 9.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleménye

- [93] Nem értek egyet az alkotmányjogi panasz visszautasításával, mert álláspontom szerint az alábbiakban kifejtett indokok alapján az indítvány érdemi vizsgálatának lett volna helye.
- [94] 1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása nem elegendő az eljárási garanciák teljességéhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is” [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]].
- [95] A bírósághoz fordulás joga mindenekelőtt azt foglalja magában, hogy az érintett kezdeményezheti a bíróság eljárását, ha valamely joga vagy kötelezettsége vitássá válik, továbbá megköveteli, hogy a bíróság a tényállás megállapítását követően összemérje a peresített igény és az alkalmazandó jog tartalmát, és az ügyben jogértelmezés úján indokolt döntést hozzon a véglegesség igényével, azaz hatékony bírói jogvédelmet nyújtson. Az Alkotmánybíróság a bírósághoz való fordulás jogának esszenciális elemeit a 3417/2022. (X. 21.) AB határozatban a következők szerint foglalta össze: egyik aspektusa a) egy törvényes bírói fórum reális elérhetőségét biztosító hozzáférés joga, azaz egy legitim bíróság előtti eljárás kezdeményezésének joga, a következő b) a perbe vitt, a vitatott jogokra és kötelezettségekre vonatkozó, egy tisztességes eljárás bíróság általi lefolytatásához való jog, és végül c) a jogvita bíróság általi eldöntéséhez való jogosultság a véglegesség igényével, megfelelően indokolt bírósági döntéssel alátámasztottan (Indokolás [23]).
- [96] 2. A jelen ügyben az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági eljárás sérelmét arra tekintettel állította, hogy a kizárást kimondó határozatokra tekintettel a bíróság a tagsági jogviszony megszűnése miatt a keresetindítási jog megszűnését állapította meg. Érvelése szerint a másodfokú bíróság tévesen értelmezte a Ptké. 10/A. § (2) bekezdését.
- [97] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a bírói jogértelmezést jellemzően akkor vonhatja érdemi alkotmányossági felülvizsgálat alá, ha az eljáró bíróság az előtte folyamatban volt, valamely Alaptörvényben biztosított jog szempontjából releváns ügynek az alaptörvényi érintettségére tekintet nélkül járt el, vagy az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával [3173/2015. (IX. 23) AB határozat, Indokolás [53]].
- [98] Az Alkotmánybíróság a 23/2018. (XII. 28.) AB határozatban kiemelte, hogy a bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az egyéni jogvédelem mellett, és azt erősítőleg az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény is. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, és értékeli az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmának érvényre juttatása mellett azt is, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság a jogszabály célját az alkotmányosan szükséges mértékben figyelembe vette-e.
- [99] Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvénynek ez a rendelkezése a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélkező tevékenységük során a jogszabályokat elsősorban azok céljával összhangban értelmezzék. Ebből a kötelezettségből következik, hogy a bíróságnak a jogszabá-

lyok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítania kell a jogszabály céljának érvényesülését, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat elsősorban arra tekintettel kell értelmeznie.

- [100] Az Alkotmánybíróság hivatkozott gyakorlatára figyelemmel lényegesnek tartom kiemelni, hogy az eljárás során az igazságügyi miniszter által csatolt állásfoglalás utal arra, hogy az adott ügyben a Ptk. 10/A. § (2) bekezdése alkalmazásában – összefüggésben a Ptk. 3:35. §-ával – nem csupán annak van jelentősége, hogy az érintett formálisan tag-e, vagy sem, hanem azon kérdés is vizsgálatot igényel, hogy fennáll-e a perindító személy jogi érdekeltsége a közgyűlési határozat hatályon kívül helyezése vonatkozásában, vagy az sérti-e a tag jogos érdekét (kereshetőségi jogát).
- [101] 3. A fentiek alapján úgy gondolom, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát érdemben kellett volna vizsgálni, mert az ügyben eljáró másodfokú bíróság jogértelmezése annak következtében, hogy nem vizsgálta az indítványozó jogi érdekeltségét, felveti az alaptörvény-ellenesség kételyét.

Budapest, 2023. május 9.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró különvéleménye

- [102] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz visszautasításával nem értek egyet, mindkét esetben az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálata indokolt lett volna az alábbiak szerint.
- [103] Az indítványozó alapjogsérelmét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált *fair* bírósági eljáráshoz való jog részjogosítványát képező hatékony bírói jogvédelem mint a bírósághoz fordulás joga sérelmét állítja fogalmazta meg. Meglátása szerint a bíróság jogértelmezésén keresztül hatályosuló norma megfosztotta a panaszost attól, hogy olyan közgyűlési határozatok bírói felülvizsgálat és megsemmisítését kérje, amely éppen a tagsági jogviszonyával összefüggésben (annak megszüntetése tárgyában) született. Állította, hogy a perbeli legitimitáció megvonása annak a bírói érdemi vizsgálat Alaptörvényben foglalt garanciáját vonta el az indítványozótól.
- [104] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése „nem a materiális igazsághoz vezető bírósági eljáráshoz való alapjogot tételezi. Ez az eljárási alapjog sem morális értékítéletet fejez ki. A bírósághoz fordulás joga alkotmányos tartalmát tekintve azt hivatott elősegíteni, hogy a bíróság – erre irányuló megfelelő kérelem esetén – ne csak formálisan, hanem tartalmilag is felülvizsgálhassa egy másik jogalkalmazó szerv (akár hatóság) eljárása és döntése jogszerűségét” {8/2020. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [50]}. Ezen alapjog gyökere a bíróságok B) cikk (1) bekezdéséből fakadó jogbiztonság elvének a törvényes rend betartására vonatkozó feladata. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában ezért a bírósághoz fordulás jogát értelmezte már az abból fakadó, államra vonatkozó kötelezettségeként; és az eljárás „minőségéhez” fűződő alapjogként {lásd legutóbb: 3137/2023. (III. 27.) AB határozat, Indokolás [20]}. A bírósághoz fordulás értelmét végső soron az érdemi bírói döntés meghozatalának a lehetősége adja, amely megméri a peresített igényeket az alkalmazandó anyagi jog és eljárásjog mércéivel {17/2018. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [47]; összefoglalóan: 13/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [71]}.
- [105] A hivatkozott alkotmánybírói megállapítások alapján, véleményem szerint érdemi vizsgálódást indokolt volna az a szabályozási környezet, amely lehetőséget adott ugyanazon okból a tag ismétlődő, többszöri kizárására annak ellenére, hogy a tagsági jogviszony kizárással történő megszüntetésével összefüggésben már folyamatban volt bírósági eljárás. Kérdés tehát, hogy *fair*, méltányos és kiegyensúlyozott-e a norma szintjén az az eljárás, amely a per lefolytathatóságát az összes, tárgykörben hozott egyesületi határozat sikeres megtámadásától teszi függővé?
- [106] Másrészt dacára az Egri Törvényszék érdemi elsőfokú ítéleti döntésének, a Debreceni Ítéltábla kereshetőségi jog hiányára alapozott permegszüntető és az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező végzése miatt végül nincs az ügyben bírói fórum, amely a támadott kizáró határozat(ok) jogszerűségét érdemben és jogerősen elbírálhatta volna.

- [107] Az indítvány befogadását követően lehetett volna megnyugtatóan vizsgálni – és ennek eredményeként kizárni –, hogy a Ptké. korabeli 10/A. § (2) bekezdése és annak a Debreceni Ítéltábla által megállapított tartalma a konkrét ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének fényében is megfelelő volt-e.
- [108] Az érdemi vizsgálat hiányában az a biztos csupán, hogy az indítványozó tagsági jogviszonya a vadásztársaság több, egymást követő határozatára tekintettel nem áll fenn. A kizárás jogszerűsége azonban nem nyert bizonyosságot.

Budapest, 2023. május 9.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás alkotmánybíró különvéleménye

- [109] 1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszlelem visszautasítását nem támogattam.
- [110] Álláspontom szerint a támadott bírósági döntésre nézve az alkotmányjogi panasz, illetve annak kiegészítése határozott kérelmet tartalmazott, az indítványozó igazolta az alkotmánybírói eljárás feltételeinek fennállását, ezért az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított panaszlelem érdemi elbírálásának lett volna helye. A tárgyi ügyben az indítványozó felperesként a vadásztársaság őt kizáró közgyűlési határozatait támadta meg a rendes bíróság előtt. Az alkotmányjogi panasszal támadott jogerős permegszüntető bírósági végzés ugyanakkor elmulasztotta annak értékelését, hogy a panaszos vadásztársaságban fennálló tagsági viszonya pont a kizárása okán szűnt meg, emiatt került sor a kizárást elrendelő határozatoknak a rendes bíróság előtti megtámadására. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett panaszlelem nézetem szerint helytállóan hivatkozott arra, hogy a támadott permegszüntető végzés a Ptké. 10/A. § (2) bekezdésének leszűkítő bírósági értelmezésével állapította meg a panaszos keresetőségi jogának a megszűnését az első két kizáró határozat ellen folyamatba tett és egységesen elbírált perben. A vizsgált esetben nem az egységesen elbírált, az első két kizáró határozat ellen megindított perben, annak folyamatban léte alatt szűnt meg az az anyagi jogi jogviszony (tagsági viszony), ami megalapozta a felperes (indítványozó) keresetőségi jogát. A felperes tagi jogviszonya a kizárás miatt már a mondott per megindításakor sem állt fenn, a per és annak alapjául fekvő jogvita tárgya éppen a tagsági viszony megszűntetésének jogszerűsége volt. Az, hogy a harmadik kizáró határozat tárgyában a bíróság a keresetlélvél hiányosságai miatt idézés kibocsátása nélkül elutasította a keresetet, az első két kizáró határozat ellen indított és egységesen elbírált perben nem adott alapot a keresetőségi jog hiányára alapított permegszüntetésre, tekintettel arra, hogy ebben a perben, annak folyamatban léte alatt a felperes tagsági viszonyában nem következett be a per megindításakor állapothoz képesti olyan változás, ami az anyagi jogi jogviszonyt megszüntette volna. Emellett – ahogyan arra a vizsgált ügyben álláspontom szerint helyesen, az IM állásfoglalása is rámutatott – a panaszos jogi érdeke mindhárom kizáró határozat esetén töretlenül fennállt annak a rendes bíróság általi eldöntésére, hogy a kizárásaira jogszerűen került-e sor. Mindezek – megítélésem szerint – a jelen ügyben felvetették a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését (Abtv. 29. §), amely megalapozta volna az alkotmányjogi panasz befogadását és annak érdemi elbírálását.
- [111] 2. A Ptké. 10/A. § (2) bekezdésének a támadott bírósági döntésben szereplő értelmezése – véleményem szerint – sértette az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjoga részjogosítványát képező bírósághoz fordulás jogát. Ahogyan a 3409/2022. (X. 21.) AB végzéshez fűzött különvéleményemben is hangsúlyoztam, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint alanyi jog a bírói út igénybevétele és a hatékony bírói jogvédelem, melyek feltételeit az államnak kötelessége biztosítani {5/2013. (II. 21.) AB határozat, Indokolás [43] és [48]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 8/2015. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás [65]}. A vadásztársaságból a tagot kizáró egyes döntések (kizáró határozatok) jogszerűsége vizsgálatának biztosítása a bírósághoz fordulás jogából következő állami kötelezettség. Ezt az alapjogi szempontot a támadott végzés meghozatala során a rendes bíróságnak is megfelelően figyelembe kellett volna venni a Ptké. 10/A. § (2) bekezdésének értelemezésekor.
- [112] A rendes bírósági jogalkalmazás mozgásterét bővíti az – indítványozó által szintén hivatkozott – Alaptörvény 28. cikkében előírt alaptörvény-konform, valamint teleologikus jogértelmezés is. Előbbivel kapcsolatban már a 3/2015. (II. 2.) AB határozat is rögzítette, hogy a bíróságoknak az alkalmazandó jogszabály értelmezése során

figyelemmel kell lenniük a releváns alkotmányossági szempontokra is {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [20]}. Álláspontom szerint a vizsgált esetben a jogalkotó célja szerinti értelmezésnek is ellentmond a rendes bíróság indítványozó által kifogásolt jogértelmezése, illetve jogalkalmazása. A jogi személy szervezetek, így az egyesületi formában működő jogi személy vadásztársaságok által hozott határozatok rendes bíróság általi felülvizsgálata biztosításának jogalkotói célja az esetleges törvénysértések korrekciójának mint jogorvoslati lehetőségnek a garantálásában keresendő.

[113] A fentiek megítélésem szerint megalapozták volna – az indítványhoz kötöttség tiszteletben tartása mellett – az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti panaszem Alkotmánybíróság általi érdemi elbírálását, valamint a támadott bírósági döntés megsemmisítését.

Budapest, 2023. május 9.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

[114] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2023. május 9.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/701/2020.

• • •